

Programación didáctica

2º ESO

4º ESO

**Departamento de
Relixión Católica**

Curso 2022-2023

IES FÉLIX MURIEL

RIANXO

Asdo. A xefa de departamento.

Dª Rosario Aurora Lijó Davila

2.0 Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.	6
2.1 Perfil competencial de 2º ESO coas rúbricas correspondentes.....	7
2.2 Perfil competencial de 4º ESO coas rúbricas correspondentes.....	16
3. Concreción dos obxectivos para cada curso.....	23
4. Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable de: a) Temporalización, b) Grao mínimo, c) Procedementos e instrumentos de avaliación.	26
4.0. Introducción	27
4.1. Concreción para 2º ESO.....	28
4.2. Concreción para 4º ESO.....	32
5. Concrecións metodolóxicas que require a materia.....	38
6. Materiais e recursos didácticos que se vaian utilizar.....	40
7. Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.....	41
8. Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.	42
9.. Concreción dos elementos transversais que se traballarán no curso que corresponda.	46
10. Actividades complementarias e extraescolares programadas para cada curso.....	4

15. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.....	48
16. Outros apartados a cumprimentar de cara aos plans e proxectos de centro:	49
16.1. Accións de contribución ao plan de convivencia.....	49
16.2. Accións de contribución ao proxecto lector.	51
16.3. Accións de contribución ao planTIC.	

1. Introducción e contextualización.

O departamento de Relixión Católica elabora esta Programación segundo a seguinte normativa de aplicación:

- * RESOLUCIÓN do 11 de febreiro de 2015, pola que se publica o currículo de Relixión Católica da Educación Secundaria Obrigatoria segundo a Comisión Episcopal de Ensinanza.
- * RESOLUCIÓN do 13 de febreiro de 2015, pola que se publica o currículo de Relixión Católica para Bacharelato segundo a Comisión Episcopal de Ensinanza.
- * RESOLUCIÓN do 15 xullo de 2016, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, pola que se ditan instrucións para a implantación, no curso académico 2016/17, do currículo establecido no Decreto 86/2015, do 25 de xuño, da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia.

- * DECRETO 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.
- * Orden ECD/65/2015, de 21 de enero, pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da educación primaria, a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato.
- * Informe do Servizo Territorial de Inspección educativa de 7 de abril de 2016.

2.0 Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.

Neste apartado sinalamos con cal competencia clave están relacionados o conxunto de estándares de aprendizaxe da nosa materia para ter o perfil competencial da mesma. Unha vez feitos os perfís de competencia elabóranse as rúbricas necesarias para avalialos.

O Decreto 86/2015 de xuño, polo que se establece o currículo de Educación Secundaria na Comunidade Autónoma de Galicia, expón as seguintes competencias clave coas súas siglas:

- 1ª) Comunicación lingüística (CCL)
- 2ª) Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT)
- 3ª) Competencia dixital (CD)
- 4ª) Aprender a aprender (CAA)
- 5ª) Competencias sociais e cívicas (CSC)
- 6ª) Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)
- 7ª) Conciencia e expresións culturais (CCEC)

E a Resolución do 11 de febreiro de 2015, pola que se publica o currículo da ensinanza de Relixión Católica da Educación Secundaria Obrigatoria segundo a

Comisión Episcopal de Enseñanza, recolle a relación de estándares de aprendizaxe avaliáveis.

Acompáñase cada estándar dunha identificación onde RE é a abreviatura da materia, a primeira cifra refírese ao bloque de contidos do cal xorde o estándar, a segunda cifra é o número do criterio de avaliación que orixina o estándar e a terceira cifra é o número do estándar dun determinado criterio de avaliación. Exemplo: RE1.1.1

Nesta fase inicial seguimos as orientacións proporcionadas polo Servizo Territorial de Inspección educativa, 7 abril 2016, e imos expoñer as rúbricas que corresponden ás catro destrezas da CCL, outra destreza da CAA e a destreza “traballo en grupo” integrada na CSC. Polo tanto son seis rúbricas. Asemade, en cada rúbrica indicamos o grao mínimo da mesma para considerar que o alumno acadou o mínimo.

As rúbricas van identificadas con siglas. Exemplo: RE_R2º_CCL_EO_1 que quere dicir: Relixión_Rúbrica2ºESO_Compетенcia comunicación tica_Expresión oral_1ªrúbrica.

2.2 Perfil competencial de 2º ESO coas rúbricas correspondentes

CCL	ESTÁNDARES RELACIONADOS CON ESA COMPETENCIA:

Destrezas:	RE1.1.1 Argumenta a dignidade do ser humano en relación aos outros seres vivos.
Expresión oral, EO	RE1.2.1 Distingue e debate, de forma xustificada e respetuosa, a orixe do ser humano RE2.1.1 Busca e escolle persoaxes significativos do pobo de Israel e identifica e analiza neles a resposta de fe. RE2.3.1 Identifica, clasifica e compara as características fundamentais dos Libros Sagrados mostrando interese pola súa orixe divina.
Expresión escrita, EE	RE2.4.1 Le, localiza e esquematiza os criterios recollidos na Dei Verbum en torno á interpretación da Biblia, valorándoos como necesarios.
Comprensión oral, CO	RE2.5.1 Distingue e sinala en textos bíblicos a presenza dun Deus que se comunica, xustificando no grupo a selección dos textos. RE2.5.2 Coñece e xustifica por escrito a existencia nos Libros Sagrados do autor divino e humano.
Comprensión escrita, CE	RE3.1.1 Coñece e describe as características do Deus cristián. RE3.1.2 Le relatos mitolóxicos, localiza rasgos das divinidades das relixións politeístas e contrástaos coas características do Deus cristián. RE3.2.1 Recoñece, describe e acepta que a persoa humana necesita do outro para acadar a súa identidade a semellanza de Deus.

RE3.4.1 Clasifica as verdades de fe contidas no Credo e explica o seu significado.

RE4.1.1 Localiza no mapa os lugares de orixe das primeiras comunidades cristiás e describe as súas características.

RE4.1.2 Reconstrúe o itinerario das viaxes de S. Paulo e explica coas súas verbas a difusión do Cristianismo no mundo pagano.

RE_R2°_CCL_EO_1	Grao mínimo para considerar que o alumno acadou o mínimo.		
Calificación 0-4	Calificación 5-6	Calificación 7-8	Calificación 9-10
<p>Coñece e explica soamente con axuda, e guiándolle cunhas pautas concretas, a dignidade do ser humano en relación aos outros seres vivos.</p> <p>Expresa só algunhas características das primeiras comunidades cristiáns pero non sabe localizalas nun mapa nin describir a súa orixe.</p>	<p>Coñece e explica con axuda, e seguindo unhas pautas concretas, a dignidade do ser humano en relación aos outros seres vivos no ámbito escolar.</p> <p>Expresa, guiándolle, as características das primeiras comunidades cristiáns pero non sabe localizalas nun mapa nin describir a súa orixe.</p>	<p>Coñece e explica con bastante precisión a dignidade do ser humano en relación aos outros seres vivos no ámbito escolar e na contorna social.</p> <p>Expresa, sen necesidade de guía, as características das primeiras comunidades cristiáns, sabe localizalas nun mapa pero non describir a súa orixe.</p>	<p>Coñece e explica de forma clara, e bastante completa e orixinal, a dignidade do ser humano en relación aos outros seres vivos no ámbito escolar e na contorna social e cultural.</p> <p>Expresa sen necesidade de guía, con detalle e vocabulario apropiado, as características das primeiras comunidades cristiáns, sabe localizalas nun mapa e describir a súa orixe.</p>

RE_R2°_CCL_EE_2	Grao mínimo para considerar que o alumno acadou o mínimo. ↓		
-----------------	--	--	--

Calificación 0-4	Calificación 5-6	Calificación 7-8	Calificación 9-10
<p>Redacta palabra a palabra, sen reflexión, a pesar de guiarlle, as verdades de fe contidas no Credo e non sabe explicar o seu significado.</p> <p>Non coñece nin describe por escrito, a pesar da lectura de pasaxes da Biblia, as características do Deus cristián.</p> <p>Coñece, pero non xustifica por escrito, a pesar das indicacións, a existencia nos Libros Sagrados do autor divino e humano.</p> <p>Non reconece, nin describe nin acepta que a persoa humana necesita do outro para acadar a súa identidade a semellanza de Deus, a pesar de darlle unhas orientacións claras.</p>	<p>Redacta, palabra a palabra, reflexionando, as verdades de fe contidas no Credo e non sabe explicar o seu significado.</p> <p>Coñece e describe por escrito, despois de ler pasaxes da Biblia, as características do Deus cristián.</p> <p>Coñece e xustifica por escrito, con indicacións, a existencia nos Libros Sagrados do autor divino e humano.</p> <p>Recoñece, describe e acepta que a persoa humana necesita do outro para acadar a súa identidade a semellanza de Deus, so no ámbito escolar.</p>	<p>Redacta, palabra a palabra, reflexionando, as verdades de fe contidas no Credo e sabe explicar o seu significado.</p> <p>Coñece e describe por escrito, despois de ler pasaxes da Biblia, as características do Deus cristián, anque utiliza un vocabulario sinxelo.</p> <p>Coñece e xustifica por escrito, a existencia nos Libros Sagrados do autor divino e humano, sin ningún tipo de indicacións.</p> <p>Recoñece, describe e acepta que a persoa humana necesita do outro para acadar a súa identidade a semellanza de Deus, no ámbito escolar e familiar.</p>	<p>Redacta, palabra a palabra, reflexionando, as verdades de fe contidas no Credo, sabe explicar o seu significado e a súa orixe.</p> <p>Coñece e describe por escrito, despois de ler pasaxes da Biblia, as características do Deus cristián, utilizando un vocabulario específico.</p> <p>Coñece, e xustifica por escrito, a existencia nos Libros Sagrados do autor divino e humano, sin ningún tipo de indicacións e sabendo explicar claramente cun vocabulario adecuado, como Deus válese dos homes para escribir ditos Libros.</p> <p>Recoñece, describe e acepta que a persoa humana necesita do outro para acadar a súa identidade a semellanza de Deus, no ámbito escolar, familiar e social, e pon exemplos da vida cotiá.</p>

RE_R2°_CCL_CO_3	Grao mínimo para considerar que o alumno acadou o mínimo. ↓		
Calificación 0-4	Calificación 5-6	Calificación 7-8	Calificación 9-10
<p>Reconstrúe con axuda, o itinerario das viaxes de S. Paulo, pero non sabe explicar, guiándolle, a difusión de Cristianismo no mundo pagano.</p> <p>Atopa, soamente con moita axuda de modo oral, persoaxes significativos do pobo de Israel e non pode identificar nin analizar as súas respostas de fe.</p> <p>Non distingue nin é capaz de debatir de forma xustificada e respetuosa, a orixe do ser humano, aunque se lle dan pautas para facelo.</p>	<p>Reconstrúe con axuda, o itinerario das viaxes de S. Paulo, sabe explicar, guiándolle, a difusión de Cristianismo no mundo pagano.</p> <p>Atopa, con axuda de modo oral, persoaxes significativos do pobo de Israel e pode identificar e analizar as súas respostas de fe.</p> <p>Distingue e debate a orixe do ser humano, de forma respetuosa e xustificada, dándolle pautas para facelo.</p>	<p>Reconstrúe e sabe explicar, sin axuda, o itinerario das viaxes de S. Paulo, sabe explicar a difusión de Cristianismo no mundo pagano, dun xeito moi sinxelo.</p> <p>Atopa, sin axuda de modo oral, persoaxes significativos do pobo de Israel e pode identificar e analizar as súas respostas de fe.</p> <p>Distingue e debate a orixe do ser humano, de forma xustificada e respetuosa sin necesidade de recordarlle as pautas para facelo.</p>	<p>Reconstrúe e sabe explicar, sin axuda, o itinerario das viaxes de S. Paulo, a difusión de Cristianismo no mundo pagano, cun vocabulario axeitado e buscando pasaxes no Novo Testamento.</p> <p>Atopa, sin axuda de modo oral, persoaxes significativos do pobo de Israel e pode identificar e analizar as súas respostas de fe e explicalo cun vocabulario axeitado.</p> <p>Distingue e debate a orixe do ser humano, de forma xustificada e respetuosa sin necesidade de recordarlle as pautas e animando aos compañeiros a facelo tamén.</p>
RE_R2°_CCL_CE_4	Grao mínimo para considerar que o alumno acadou o mínimo. ↓		
Calificación 0-4	Calificación 5-6	Calificación 7-8	Calificación 9-10

<p>Le de xeito moi impreciso os relatos mitolóxicos e atopa, con axuda, algún rasgo das divinidades das relixións politeistas.</p> <p>Logra, únicamente con moita axuda, identificar, clasificar e comparar as características do Deus cristián.</p> <p>Le, localiza e non esquematiza os criterios recollidos na Dei Verbum, en torno a interpretación da Biblia, a pesar de darlle unha guía para que poida facelo e non sabe valoralos como necesarios.</p> <p>Distingue, pero non é capaz de sinalar en textos bíblicos a presenza dun Deus que se comunica, polo que non pode xustificar no grupo esa selección de textos nin con axuda.</p>	<p>Le de xeito impreciso os relatos mitolóxicos e atopa, por el mesmo, algún rasgo das divinidades das relixións politeistas.</p> <p>Logra, con pequenas orientacións, identificar, clasificar e comparar as características do Deus cristián.</p> <p>Le, localiza e esquematiza os criterios recollidos na Dei Verbum, en torno a interpretación da Biblia, e sabe valoralos como necesarios pero dándolle unha guía para facelo.</p> <p>Distingue autor divino e humano, é capaz de sinalar en textos bíblicos a presenza dun Deus que se comunica, pode xustificar no grupo esa selección de textos, dándolle unhas pautas, para facer esto último.</p>	<p>Le de xeito preciso, os relatos mitolóxicos e atopa, por el mesmo, os rasgo das divinidades das relixións politeistas, pero cóstalle contrastalos co Deus cristián.</p> <p>Logra identificar, clasificar e comparar as características do Deus cristián e, con indicacións, investiga nos materiais que ten a súa disposición no ámbito escolar.</p> <p>Le, localiza e esquematiza os criterios recollidos na Dei Verbum, en torno a interpretación da Biblia, dunha maneira autónoma e sabe valoralos como necesarios.</p> <p>Distingue autor divino e humano, é capaz de sinalar en textos bíblicos a presenza dun Deus que se comunica e pode xustificar no grupo esa selección de textos sin axuda.</p>	<p>Le de xeito preciso, os relatos mitolóxicos e atopa, por el mesmo, os rasgo das divinidades das relixións politeistas, e pode contrastalos co Deus cristián.</p> <p>Logra identificar, clasificar e comparar as características do Deus cristián e amosa interese pola súa orixe divina e investiga nos materiais que ten a súa disposición no ámbito escolar.</p> <p>Le, localiza e esquematiza os criterios recollidos na Dei Verbum, en torno a interpretación da Biblia, dunha maneira autónoma e sabe valoralos como necesarios e sabe buscar pasaxes na Biblia para dar unha explicación.</p> <p>Distingue autor divino e humano, é capaz de sinalar en textos bíblicos a presenza dun Deus que se comunica e pode xustificar no grupo esa selección de textos utilizando vocabulario adecuado.</p>
--	--	--	---

RE_R2°_CAA_PA_5	Grao mínimo para considerar que o alumno acadou o mínimo.		
Calificación 0-4	Calificación 5-6	Calificación 7-8	Calificación 9-10
<p>Valora, en situación do seu entorno escolar, a dignidade de todo ser humano, pero non é capaz de separalo das capacidades físicas, cognitivas, intelectuais e sociais.</p> <p>Clasifica, usando pautas guiadas, as verdades de fe contidas no Credo pero non sabe explicar o seu significado.</p>	<p>Valora, en situación do seu entorno escolar e familiar, a dignidade de todo ser humano, sendo capaz de separalo das capacidades físicas, cognitivas, intelectuais e sociais.</p> <p>Clasifica, sin necesidade de guía, as verdades de fe contidas no Credo e sabe explicar o seu significado cun pequeno guión.</p>	<p>Valora, en situación do seu entorno escolar, familiar e social, a dignidade de todo ser humano, sendo capaz de separalo das capacidades físicas, cognitivas, intelectuais, sociais... E o explica aportando exemplos.</p> <p>Clasifica, sin necesidade de guía, as verdades de fe contidas no Credo e sabe explicar o seu significado cun vocabulario axeitado.</p>	<p>Valora, en situación do seu entorno escolar, familiar e social, a dignidade de todo ser humano, sendo capaz de separalo das capacidades físicas, cognitivas, intelectuais, sociais..., E o explica aportando exemplos e utilizando un vocabulario axeitado.</p> <p>Clasifica, sin necesidade de guía, as verdades de fe contidas no Credo e sabe explicar o seu significado cun vocabulario axeitado e facendo historia da orixe do Credo.</p>

RE_R2°_CSC_RD(traballo grup)_6	Grao mínimo para considerar que o alumno acadou o mínimo.		
Calificación 0-4	Calificación 5-6	Calificación 7-8	Calificación 9-10
<p>Non favorece o traballo colectivo ao non recoñecer, no grupo de iguais, accións do ser humano que respetan ou destrúen a convivencia e os dereitos humanos.</p> <p>Enfoca de maneira negativa as súas condutas, e dificulta o traballo do grupo coa súa conduta disruptiva non tendo en conta os dereitos humanos.</p>	<p>Asume as súas responsabilidades negociando co grupo os prazos e obrigas dos traballos colectivos apoiándose nos cambios para favorecer a convivencia e os dereitos humanos.</p> <p>Acepta a diversidade de opinións xerando un ambiente de relación e traballo cómodo, nos traballos en grupo, o que potencia os dereitos humanos, partindo da figura de Xesús.</p>	<p>Favorece coa súa actitude un clima propicio para o traballo grupal e a comunicación cos seus iguais potenciando os dereitos humanos, a convivencia e o progreso.</p> <p>Acepta a crítica constructiva na xestión de conflitos o que potencia, cando traballan en grupo, os dereitos humanos, a convivencia pacífica, o progreso, partindo sempre da figura de Xesús.</p>	<p>Comprométese cos seus iguais no traballo cooperativo e promove unha convivencia pacífica potenciando os dereitos humanos, a convivencia o progreso e a paz.</p> <p>Aplica principios democráticos, solidariedade e respecto aos seus compañeiros o que potencia os dereitos humanos, o progreso, a convivencia e a paz, tendo sempre en conta a figura e a actitude de Xesús.</p>

2.4 Perfil competencial de 4º ESO coas rúbricas correspondentes

CSC	ESTÁNDARES RELACIONADOS CON ESA COMPETENCIA:
<p data-bbox="539 587 730 627">Destrezas:</p> <p data-bbox="539 667 768 730">Educación cívica e constitucional,EC</p> <p data-bbox="539 770 757 906">Relación cos demais,RD (Aquí está “Traballo en grupo”)</p> <p data-bbox="539 946 701 1010">Compromiso social,CS</p>	<p data-bbox="831 563 1686 627">RE 1.2.2 Analiza e debate as principais diferenzas entre a Revelación de Deus e as relixións.</p> <p data-bbox="831 667 1686 730">RE 2.2.1 Esforzase por comprender a novidade do Mesías sufrinte como criterio de vida.</p> <p data-bbox="831 770 1686 834">RE 3.2.1 Le de maneira comprensiva un evanxeo, identifica e describe a misión salvífica de Xesús</p> <p data-bbox="831 834 1637 898">RE 3.2.2 Busca e identifica persoas que actualizan hoxe a misión de Xesús e expón en grupo porque continúan a misión de Xesús.</p> <p data-bbox="831 938 1597 1002">RE 4.1.2 Adquire o hábito de reflexionar buscando o ben ante as eleccións que se lle ofrecen.</p> <p data-bbox="831 1002 1659 1066">RE 4. 1. 3 É consciente das diferentes formas de vivir a afectividade e escolle a que reconece como máis humana</p> <p data-bbox="831 1066 1653 1129">RE 4. 2. 1 Identifica persoas que son autoridade na súa vida e explica cómo reconece nelas a verdade.</p> <p data-bbox="831 1129 1637 1193">RE 4. 2. 2 Reconece e valora na Igrexa as diferentes figuras que son autoridade polo servizo e a testemuña que ofrecen.</p> <p data-bbox="831 1193 1682 1257">RE 4.3.1 Investiga e debate sobre as iniciativas eclesiais do seu entorno que colaboran na construción da civilización do amor.</p>

RE_R4º_CCL_EO_1	Grao mínimo para considerar que o alumno acadou o mínimo. ↓		
Calificación 0-4	Calificación 5-6	Calificación 7-8	Calificación 9-10
<p>Cofece e explica, soamente con axuda e guiándolle cunhas pautas concretas, a chamada de Xesús nalgúns textos evanxélicos.</p> <p>Expresa só algúns xuízos a partir de testemuñas que exemplifiquen unha forma de usar a razón e a liberdade e de expresar a afectividade pero non establece semellanzas e diferenzas entre estas a pesares de lectura de textos significativos da Biblia, a escoita de cancións e visionado dalgún fragmento de películas.</p> <p>Explica un de tres acontecementos da historia nos que a Igrexa defendeu a verdade do ser humano.</p>	<p>Cofece e explica con axuda, e seguindo unhas pautas concretas, a chamada de Xesús nalgúns textos evanxélicos e na observación de obras de arte propias do ámbito escolar.</p> <p>Expresa, guiándolle, as semellanzas e diferenzas entre xuízos a partir de testemuñas que exemplifiquen unha forma de usar a razón e a liberdade e de expresar a afectividade coa lectura de textos significativos da Biblia, a escoita de cancións e visionado dalgún fragmento de películas.</p> <p>Expresa con axuda tres acontecementos da historia nos que a Igrexa defendeu a verdade do ser humano.</p>	<p>Cofece e explica con bastante precisión a chamada de Xesús nalgúns textos evanxélicos e na observación de obras de arte propias do ámbito escolar e da contorna social.</p> <p>Expresa sen necesidade de guía, as semellanzas e elabora xuízos a partir de testemuñas que exemplifiquen unha forma de usar a razón ,coa lectura de textos significativos da Biblia, a escoita de cancións e visionado dalgún fragmento de películas.</p> <p>Localiza e explica con bastante precisión tres acontecementos da historia nos que a Igrexa defendeu a verdade do ser humano.</p>	<p>Cofece e explica de forma clara, e bastante completa e orixinal, a chamada de Xesús nalgúns textos evanxélicos, na observación de obras de arte propias do ámbito escolar e da contorna social e cultural.</p> <p>Expresa sen necesidade de guía, con detalle e vocabulario apropiado, xuízos a partir de testemuñas que exemplifiquen unha forma de usar a razón e a liberdade e de expresar a afectividade coa lectura de textos significativos da Biblia, a escoita de cancións e visionado dalgún fragmento de películas.</p> <p>Expresa razoadamente e explica de forma clara, xustificando coherentemente tres acontecementos da historia nos que a Igrexa defendeu a verdade do ser humano.</p>

RE_R4_CCL_EE_2	Grao mínimo para considerar que o alumno acadou o mínimo. ↓		
Calificación 0-4	Calificación 5-6	Calificación 7-8	Calificación 9-10
<p>Redacta palabra a palabra, sen reflexión, e a pesar de guiarlle, os rasgos principais (ensinanza, comportamento e culto) nas relixións monoteístas nun caderno de papel ou nun blog propio.</p> <p>Relaciona por escrito sen coherencia, só o evidente, e a pesar de darlle pautas as respostas das diferentes relixións ás preguntas de sentido.</p> <p>Escribe con dificultade acerca de persoas que actualizan hoxe coa súa vida a misión de Xesús.</p>	<p>Redacta, o máis relevante e significativo utilizando un vocabulario sinxelo, no seu propio blog, os rasgos principais (ensinanza, comportamento e culto) nas relixións monoteístas axudándose de materiais audiovisuais e webs.</p> <p>Describe por escrito de forma básica, pero clara pautas as respostas das diferentes relixións ás preguntas de sentido.</p> <p>Escribe correctamente sobre persoas que actualizan hoxe a misión de Xesús e expón en grupo por que continúan a misión de Xesús.</p>	<p>Redacta con claridade e vocabulario adecuado no seu propio blog os rasgos principais (ensinanza, comportamento e culto) nas relixións monoteístas axudándose dalgúns textos bíblicos, de materiais audiovisuais e webs.</p> <p>Relaciona e escribe de forma coherente as respostas das diferentes relixións ás preguntas de sentido.</p> <p>Identifica, escribindo con corrección, persoas que actualizan hoxe a misión de Xesús e expón por escrito en grupo por que continúan a misión de Xesús.</p>	<p>Describe no seu propio blog redactando con claridade, creatividade e vocabulario específico os rasgos principais (ensinanza, comportamento e culto) nas relixións monoteístas axudándose dalgúns textos bíblicos, de materiais audiovisuais e webs.</p> <p>Relaciona por escrito con argumentos apropiados as respostas das diferentes relixións ás preguntas de sentido.</p> <p>Identifica, escribindo e expresando con comparacións, con creatividade, a persoas que actualizan hoxe a misión de Xesús e expón por escrito en grupo por que continúan a misión de Xesús.</p>

RE_R4_CCL_CO_3	Grao mínimo para considerar que o alumno acadou o mínimo. ↓		
Calificación 0-4	Calificación 5-6	Calificación 7-8	Calificación 9-10
<p>Comprende e interpreta só de forma eventual, a pesar de darlle axuda, que a Revelación é a plenitude da experiencia relixiosa</p> <p>Sen destacar trazos significativos, expresa os rasgos do Mesías sufrinte e o Mesías político.</p> <p>Compara oralmente soamente con moita axuda as principais diferenzas entre a Revelación de Deus e as relixións.</p>	<p>Comprende e describe con axuda, aínda que sen detalles, que a Revelación é a plenitude da experiencia relixiosa.</p> <p>Compara expresando de maneira sinxela os rasgos do Mesías sufrinte e o Mesías político.</p> <p>Elabora de maneira sinxela, de modo oral, as principais diferenzas entre a Revelación de Deus e as relixións.</p>	<p>Comprende, interpreta e describe con vocabulario adecuado sen necesidade de guía, que a Revelación é a plenitude da experiencia relixiosa destacando algunhas accións e xestos e achegando exemplos.</p> <p>Compara expresando de maneira adecuada e con argumentos os rasgos do Mesías sufrinte e os Mesías político.</p> <p>Elabora con vocabulario adecuado, de modo oral identificando e clasificando as principais diferenzas entre a Revelación de Deus e as relixións.</p>	<p>Comprende, interpreta e describe usando vocabulario específico, destacando algunhas accións e xestos e achegando exemplos que a Revelación é a plenitude da experiencia relixiosa.</p> <p>Compara oralmente de maneira adecuada, con argumentos e proporcionando exemplos os rasgos do Mesías sufrinte e o Mesías político.</p> <p>Elabora con ideas creativas e orixinais, comparando, identificando e clasificando as principais diferenzas entre a Revelación de Deus e as relixións</p>

RE_R4_CCL_CE_4	Grao mínimo para considerar que o alumno acadou o mínimo. ↓		
Calificación 0-4	Calificación 5-6	Calificación 7-8	Calificación 9-10
<p>Relaciona e lee de xeito moi impreciso de forma aleatoria e, a pesar de darlle pautas guiadas, de maneira comprensiva un evanxeo, identificando e describindo a misión salvífica de Xesús.</p> <p>Logra, únicamente con moita axuda e a pesar de proporcionarlle dicionarios e recursos, persoas que son autoridade na súa vida e explica cómo reconece nelas a verdade.</p> <p>Moi de cando en cando reconece ao ler as iniciativas eclesiais do seu entorno que colaboran na construción da civilización do amor.</p>	<p>Relaciona e lee seguindo pautas guiadas e de forma simple de maneira comprensiva un evanxeo, identificando e describindo a misión salvífica de Xesús.</p> <p>Recoñece, con guías, a partir da lectura, persoas que son autoridade na súa vida e explica cómo reconece nelas a verdade.</p> <p>Distingue e xulga o que lee e debate sobre as iniciativas eclesiais do seu entorno que colaboran na construción da civilización do amor.</p>	<p>Relaciona e lee con claridade, de maneira comprensiva un evanxeo, identificando e describindo a misión salvífica de Xesús.</p> <p>Ordena de forma reflexiva e clara, achegando exemplos, persoas que son autoridade na súa vida e explica cómo reconece nelas a verdade.</p> <p>Comenta con respecto o que lee e debate sobre as iniciativas eclesiais do seu entorno que colaboran na construción da civilización do amor elaborando outras hipótesis.</p>	<p>Lee de forma reflexiva, sen axuda, entendendo termos difíciles e clasifica de xeito xustifico reconecendo a partir da lectura de maneira comprensiva un evanxeo, e identificando e describindo a misión salvífica de Xesús.</p> <p>Ordena de forma autónoma, con pensamento orixinal e coas súas palabras, a lectura identificando persoas que son autoridade na súa vida e explica cómo reconece nelas a verdade e diseña o seu perfil.</p> <p>Nos escritos alleos ás súas creencias, distingue, xulga e comenta con respecto elaborando varias hipótesis sobre as iniciativas eclesiais do seu entorno que colaboran na construción da civilización do amor.</p>

RE_4°_CAA_PA_5	Grao mínimo para considerar que o alumno acadou o mínimo.		
Calificación 0-4	Calificación 5-6	Calificación 7-8	Calificación 9-10
<p>Diseña, só con axuda e seguindo un modelo concreto o hábito de reflexionar buscando o ben ante as eleccións que se lle ofrecen.</p> <p>Diferencia eventualmente e a pesar de darlle pautas só de maneira mecánica as diferentes formas de vivir a afectividade e escolle a que recoñece como máis humana.</p>	<p>Analiza situacións elixindo a estratexia máis axeitada, para buscar o ben ante as eleccións que se lle ofrecen, con axuda de textos. Aporta, usando pautas guiadas, o hábito de reflexionar buscando o ben ante as eleccións que se lle ofrecen, con argumentos escasos pero axeitados.</p>	<p>Marca e revisa o hábito de reflexionar buscando o ben ante as eleccións que se lle ofrecen, explicando o seu significado con axuda de analoxías.</p> <p>Construe, sin necesidade de guía, o hábito de reflexionar buscando o ben ante as eleccións que se lle ofrecen, con argumentos simples pero elaborados persoalmente, tamén busca relatos bíblicos reflexionando sobre o seu propio proceso.</p>	<p>Desenvolve con autonomía a planificación das tarefas, o hábito de reflexionar buscando o ben ante as eleccións que se lle ofrecen explicando o seu significado con axuda de analoxías e aportando exemplos.</p> <p>Construe, de forma autónoma e reflexiva, estratexias de pensamento, ten o hábito de reflexionar buscando o ben ante as eleccións que se lle ofrecen con argumentos elaborados de seu e con claridade buscando nova información dos relatos bíblicos e, avaliando o seu propio proceso.</p>

3. Concreción dos obxectivos para cada curso

Será no apartado seguinte (o número catro) desta programación onde fagamos a correspondencia entre estándares de aprendizaxe, temporalización, grao mínimo e procedementos e instrumentos de avaliación para cada curso da nosa materia. Na normativa que sinalamos no primeiro apartado especifica que para este apartado número tres se faga *de ser o caso* polo que neste apartado somentes facemos referencia os obxectivos que aparecen no Decreto 86/2015, do 25 de xuño para cada unha das dúas etapas:

Obxectivos ESO

A ESO contribuirá a desenvolver no alumnado as capacidades que lle permitan:

- a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

- c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
- d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.
- e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
- f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
- i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
- l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.

m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.

n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.

o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

4. Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable de:

a) Temporalización, b) Grao mínimo, c) Procedementos e instrumentos de avaliación.

4.0. Introducción

Neste apartado imos elaborar, para cada nivel 2º ESO 4º ESO, unha táboa do seguinte xeito:

Na primeira columna especificamos cada estándar de aprendizaxe (de agora en adiante EA e co seu código correspondente) dos xa referidos no perfil competencial.

Na segunda columna especificamos a avaliación ou avaliacións nas que se vai traballar ese EA marcando con unha *equis*.

Na terceira columna indicamos o grao mínimo de consecución do EA necesario para superar a materia. Ese grao mínimo é o que xa está exposto nas rúbricas do apartado segundo.

Nunha cuarta columna aparecen os procedementos e instrumentos de avaliación que imos empregar para avaliar ese EA. Nos procedementos de avaliación recolleemos todos os métodos que fan posible contrastar o grao de aprendizaxe da materia tendo en conta os diferentes elementos que constitúen o currículo. Os métodos agrúpamolos en catro grandes bloques: técnicas de observación sistemática, análise de producións dos alumnos, intercambios orais e probas

específicas. Estes métodos, á súa vez, poden ser: Cadernos de clase escritos , listas de control, rexistros anecdóticos, escalas de observación, investigacións, textos, producións orais, plásticas ou doutra natureza, tarefas de aplicación e síntese, exposición dun tema, cuestionarios, etc. *Nas táboas o símbolo en forma de cadrado indica o procedemento mentres que o asterisco indica o instrumento de avaliación.*

.2. Concreción para 2º ESO.

SEGUNDO DE ESO						
ESTÁNDARES		1ª AV.	2ª AV.	3ª AV.	GRAO MÍNIMO	PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
RE1.1.1	1.1 Argumenta a dignidade do ser humano en relación aos outros seres vivos.		x	x	O especificado na rúbrica RE_R2º_CCL_EO_1	□ Proc: Análise da produción dos alumnos. *Instr: Caderno de clase/blog.
RE1.2.1	2.1 Distingue e debate, de forma xustificada e respetuosa, a orixe do ser humano.	x	x		O especificado na rúbrica RE_R2º_CCL_CO_3	□ Proc: Intercambios orais cos alumnos. *Instr: Guión de entrevista para comunicación verbal planificada.
RE1.3.1	3.1 Valora, en situacións do seu entorno, a dignidade de todo ser humano con independencia das capacidades físicas, cognitivas, intelectuais, sociais, etc.	x	x		O especificado na rúbrica RE_R2º_CAA_PA_5	□ Probas específicas * Exposición de un tema.

RE1.4.1	4.1 Clasifica accións do ser humano que respecta ou destrúen a creación. Cambios para potenciar os dereitos humanos, a convivencia, o progreso e a paz.	x	x	x	O especificado na rúbrica RE_R2°_CSC_RD(traballo grup)_6	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Cuestionario. * Cuestionarios.
RE1.4.2	4.2 Diseña en pequeno grupo un plan de colaboración co seu centro educativo no que se inclúan ao menos cinco necesidades e as posibles solucións que o propio grupo levaría a cabo.	x			O especificado na rúbrica RE_R2°_CSC_RD(traballo grup)_6	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Análise da produción dos alumnos. * Investigación en Internet.
RE2.1.1	1.1 Busca e escolle persoaxes significativos do pobo de Israel e identifica e analiza neles a resposta de fe.	x	x	x	O especificado na rúbrica RE_R2°_CCL_CO_3	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Análise da produción dos alumnos. * Traballo de explicación e síntese.
RE2.3.1	3.1 Identifica, clasifica e compara as características fundamentais dos Libros Sagrados mostrando interese pola súa orixe divina.	x	x		O especificado na rúbrica RE_R2°_CCL_EE_2	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Análise da produción dos alumnos. * Producción oral.

RE2.4.1	4.1 Le, localiza e esquematiza os criterios recollidos na Dei Verbum en torno á interpretación da Biblia, valorándoos como necesarios.	x		x	O especificado na rúbrica RE_R2°_CCL_CE_4	□ Observación sistemática. *Rexistro da ausencia ou presenza dun determinado rasgo, conduta ou secuencia de accións.
RE2.5.1	5.1 Distingue e sinala en textos bíblicos a presenza dun Deus que se comunica, xustificando no grupo a selección dos textos.	x	x		O especificado na rúbrica RE_R2°_CCL_CE_4	□ Análise da produción dos alumnos. *Valoración dos resumos.
RE2.5.2	5.2 Coñece e xustifica por escrito a existencia nos Libros Sagrados do autor divino e o autor humano.	x	x		O especificado na rúbrica RE_R2°_CCL_EE_2	□ Análise da produción dos alumnos. *Xogos de simulación e dramáticos.
RE3.1.1	1.1 Coñece e describe as características do Deus cristián.	x		x	O especificado na rúbrica RE_R2°_CCL_CE_4	□ Probas específicas. *Proba aberta na que o alumno ten que construír as respostas.
RE3.1.2	1.2 Le relatos mitolóxicos, localiza rasgos das divinidades das relixions politeístas e contrástaos coas características do Deus cristián.	x	x	x	O especificado na rúbrica RE_R2°_CCL_CE_4	□ Probas específicas. *Proba específica con preguntas moi concretas.

RE3.2.1	2.1 Recoñece, describe e acepta que a persoa humana necesita do outro para acadar a súa identidade a semellanza de Deus.	x			O especificado na rúbrica RE_R2°_CCL_EE_2	□ Probas específicas. *Exposición dun tema.
RE3.3.1	3.1 Elabora materiais onde se expresan os momentos importantes da Historia da Salvación e relacións coas verdades de fe formuladas no Credo.		x	x	O especificado na rúbrica RE_R2°_CAA_PA_5	□ Probas específicas. *Proba específica con preguntas moi concretas e opcións de resposta fixa para que o alumnos escolla, sinala ou complete con termos pareados.
RE3.4.1	4.1 Clasifica as verdades de fe contidas no Credo e explica o seu significado.	x	x		O especificado na rúbrica RE_R2°_CCL_EE_2	□ Análise da produción dos alumnos. *Valoración dos resumos.
RE4.1.1	1.1 Localiza no mapa os lugares de orixe das primeiras comunidades cristiás e describe as súas características.		x	x	O especificado na rúbrica RE_R2°_CCL_EO_1	□ Análise da produción dos alumnos. *Xogos de simulación e dramáticos.
RE4.1.2	1.2 Reconstrúe o itinerario das viaxes de S. Paulo e explica coas súas verbas a difusión do Cristianismo no mundo pagano.	x	x		O especificado na rúbrica RE_R2°_CCL_CO_3	□ Probas específicas. *Proba aberta na que o alumno ten que construír as respostas.

4.4. Concreción para 4º ESO.

CUARTO DE ESO					
ESTÁNDARES	1ª AV.	2ª AV.	3ª AV.	GRAO MÍNIMO	PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
RE1.1.1 Identifica e clasifica os rasgos principais (ensinanza, comportamento e culto) nas relixións monoteístas.		x	x	O especificado na rúbrica RE_R4º_CCL_EE_2	□ * Proc: Análise da produción dos alumnos. Instr: Caderno de clase/blog.
RE. 1.1.2 Busca información e presenta ao grupo as respostas das diferentes relixións ás preguntas de sentido.				O especificado na rúbrica RE_R4º_CCL_EE_2	□ * Proc: Intercambios orais cos alumnos. *Instr: Guión de entrevista para comunicación verbal planificada.
RE 1.2.1 Razona por que a Revelación é a plenitude da experiencia relixiosa.	x	x		O especificado na rúbrica RE_R4º_CCL_CO_3	□ * Probas específicas Exposición de un tema.

RE1.2.2 Analiza e debate as principais diferencias entre a Revelación de Deus e as relixións.	x	x		O especificado na rúbrica RE_R4°_CSC_RD(traballo grup)_6	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Probas específicas * Exposición de un tema.
RE2.1.1 Identifica, analiza e Identifica e aprecia a fidelidade permanente de Deus que atopa na historia de Israel.	x	x	x	O especificado na rúbrica RE_R4°_CAA_PA_5	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Cuestionario. * Cuestionarios.
RE 2.1.2Toma conciencia e agradece os momentos da súa historia nos que reconece a fidelidade de Deus.				O especificado na rúbrica RE_R4°_CAA_PA_5	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Observación sistemática. *Análise sistemático das tarefas realizadas na clase.

RE2.2.1 Identifica, clasifica e compara os rasgos do Mesías sufrinte e o Mesías político.	x		x	O especificado na rúbrica RE_R4°_CCL_CO_3	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Análise da produción dos alumnos. * Investigación en Internet.
RE3.1.1 Localiza, selecciona e argumenta, en textos evanxélicos, a chamada de Xesús.	x	x	x	O especificado na rúbrica RE_R4°_CCL_EO_1	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Análise da produción dos alumnos. * Traballo de explicación e síntese.
RE3.2.1 Le de maneira comprensiva un evanxeo, identifica e describe a misión salvífica de Xesús.	x	x	x	O especificado na rúbrica RE_R4°_CCL_CE_4	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Observación sistemática. * Análise sistemático das tarefas realizadas na clase.

RE3.2.2 Busca e identifica persoas que actualizan hoxe a misión de Xesús e expón en grupo por que continúan a misión de Xesús.	x	x		O especificado na rúbrica RE_R4_CCL_EE_2	▫ Análise da produción dos alumnos. * Producción oral.
RE4.1.1 Elabora xuízos a partir de testemuñas que exemplifiquen unha forma nova de usar a razón e a liberdade e de expresar a afectividade.	x		x	O especificado na rúbrica RE_R4°_CCL_EO_1	▫ Observación sistemática. * Rexistro da ausencia ou presenza dun determinado rasgo, conduta ou secuencia de accións.
RE4.1.2 Adquire o hábito de reflexionar buscando o ben ante as eleccións que se lle ofrecen.		x	x	O especificado na rúbrica RE_R4°_CAA_PA_5	▫ Análise da produción dos alumnos. * Valoración dos resumos.

RE4.1.3 É conscente das diferentes formas de vivir a afectividade e escolle a que reconece como máis humana.	x	x		O especificado na rúbrica RE_4º_CAA_PA_5	▫ Análise da produción dos alumnos. * Xogos de simulación e dramáticos.
RE4.2.1 Identifica persoas que son autoridade na súa vida e explica cómo reconece nelas a verdade.			x	O especificado na rúbrica RE_R4º_CCL_CE_4	▫ Probas específicas. * Proba aberta na que o alumno ten que construír as respostas.
Re4.2.2 Reconece e valora na Igrexa as diferentes figuras que son autoridade, polo servizo e a testemuña que ofrecen.				O especificado na rúbrica RE_R4º_CCL_CE_4	▫ Probas específicas *Exposición de un tema.

<p>RE4.2.3 Localiza e xustifica tres acontecementos da historia nos que a Igrexa defendeu a verdade do ser humano.</p>			<p>O especificado na rúbrica RE_R4°_CCL_EO_1</p>	<p>▫ Análise da produción dos alumnos. *Investigación en Internet.</p>
<p>RE4.3.1 Investiga e debate sobre as iniciativas eclesiais do seu entorno que colaboran na construción da civilización do amor.</p>			<p>O especificado na rúbrica RE_R4°_CSC_RD(traballo grup)_6</p>	<p>▫ Análise da produción dos alumnos. *Investigación en Internet.</p>

5. Concrecións metodolóxicas que require a materia.

Están contempladas no artigo 11 do Decreto onde di *A metodoloxía didáctica nesta etapa será nomeadamente activa e participativa, favorecendo o traballo individual e o cooperativo do alumnado, así como o logro dos obxectivos e das competencias correspondentes.*

A metodoloxía cooperativa é unha metodoloxía que permite ao alumnado sentirse activo, formar parte dun equipo, e ter unha escola inclusiva e non selectiva. Se o alumnado está activo, está a facer cousas, estamos poñendo medios conducentes a reducir as condutas disruptivas e estamos a evitar que se propague esa conduta a outros alumnos ou alumnas, é dicir, se o alumno ou alumna non se aburre é máis doado que se comporte correctamente.

A metodoloxía empregada parte do estándar de aprendizaxe (EA) o que nos vai permitir traballar por competencias, facer actividades de aprendizaxe integradas que traballen EA de diferentes bloques e avanzar no currículo.

Concretamente na materia de Relixión Católica *as tarefas do profesor/a* serán:

- Informar e expoñer con antelación a un exercicio comunicando o material necesario para a súa elaboración.
- Presentar o tema ou o asunto sobre o que vai desenvolverse a sesión do día.
- Ilustrar mostrando suficiente material visual para complementar o discurso teórico. .
- Explicar: definirase claramente a natureza dos exercicios, qué facemos, para qué o facemos, a qué cuestións temos que dar resposta, qué procedementos empregaremos, cales son os materiais máis axeitados para cada proposta e cómo traballaremos (individualmente, en grupo pequeno, en gran grupo...). Cando sexa necesario serán os propios alumnos os que corrixan publicamente os exercicios.

- Orientar: daranse pautas individualizadas para que cada alumno/a obteña o mellor resultado posible .
- Avaliar/ autoavaliarse: segundo as rúbricas axeitadas. Tralos resultados, faremos unha análise da metodoloxía empregada, unha autocrítica e unha crítica por parte do alumnado.
- Corrixir o blog ou caderno persoal do alumno coas rúbricas correspondentes .

Serán tarefas do alumnado:

- Custodiar o material que lle proporciona o centro para o uso das novas tecnoloxías.
- escoitar e mirar con atención as explicacións.
- Non perturbar o normal desenvolvemento da clase.
- Participar e colaborar en crear un clima propicio para o aprendizaxe.
- Preguntar ordenadamente para solucionar dúbidas.
- Atender e respectar as dúbidas e opinións dos compañeiros/as.
- Buscar e aportar ideas e solucións ás preguntas formuladas polo profesor/a.
- Elaborar a proposta de traballo seguindo as instrucións e orientacións do profesor/a.

- Non plaxiar traballos realizados por terceiros.
- Autoavaliarse e solicitar aclaracións no caso de non comprender algunha corrección.

Ademais das publicacións en Internet, poderán expoñerse publicamente outras tarefas realizadas para disfrute e aproveitamento de toda a comunidade educativa.

6. Materiais e recursos didácticos que se vaian utilizar.

- Aula virtual e web do propio Centro.
- Caderno persoal de alumno .
- Materiais do repositorio Abalar.
- Fichas das carpetas de recursos do Departamento.
- Documentos da Igrexa Católica (Encíclicas, Concilio Vaticano II, etc.)
- Revistas, diarios, información do Terceiro Mundo e do Cuarto M
-
- undo.
- Videoteca e bibliografía da Biblioteca do Instituto.
- Exposición orais, en paneis, murais.
- Diversos recursos lúdico-relixiosos tanto en papel como na Rede.
- Cancións e actividades musicais.
- Xogos e dinámicas grupais.
- Presentacións en Power-Point, e noutros recursos on-line.
- Exercicios sobre valores.

- En 4º de ESO faremos uso didáctico do móbil, empregándoo para buscar información no caso de non dispor dunha aula de informática libre.

7. Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.

Os criterios sobre a avaliación que imos a expoñer neste apartado son os indicados pola Comisión Episcopal de Enseñanza nas resolucións seguintes:

• RESOLUCIÓN do 11 de febreiro de 2015, pola que se publica o currículo de Relixión Católica da Educación Secundaria Obrigatoria segundo a Comisión Episcopal de Ensinanza.

* RESOLUCIÓN do 13 de febreiro de 2015, pola que se publica o

currículo de Relixión Católica para Bacharelato segundo a Comisión Episcopal de Ensinanza.

Criterios sobre cualificación e promoción do alumnado

Eses criterios de avaliación propostos pola Comisión Episcopal de Enseñanza desenvólvense nos estándares de aprendizaxe de xeito que un alumno aprobará esta materia cando obteña o grao mínimo segundo ás rúbricas do apartado dous desta Programación onde se expresan os perfís competenciais. Tamén pode observarse nesas rúbricas a diferente puntuación que entre cero e dez adquire o alumno segundo a graduación da rúbrica.

Polo tanto, se un alumno acada unha cualificación igual ou superior a cinco terá aprobada a materia. No caso contrario, deberá recuperala do xeito seguinte: Se suspende a primeira avaliación deberá presentar as súas producións na segunda avaliación. Se a autoría do alumno está garantida, e acada os estándares de aprendizaxe, a súa cualificación será positiva.

- Se suspende a primeira e/ou a segunda avaliación deberá presentar as súas producións na terceira avaliación. Se a autoría do alumno está garantida e acada os estándares de aprendizaxe a súa cualificación será positiva.
- Se suspende a avaliación ordinaria de xuño, o alumnado deberá presentarse á proba extraordinaria de setembro.

A cualificación final da materia será a media aritmética das cualificacións das tres avaliacións.

En canto á promoción do alumnado este departamento seguirá en todo momento a normativa (Orde do 25 de Xaneiro de 2022) e os criterios acordados no centro.

8. Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.

Para revisar o desenvolvemento da programación fixándonos nos aspectos metodolóxicos, na idoneidade dos materiais e recursos e, loxicamente, en todo proceso de aprendizaxe, faremos un rexistro tal que a interpretación dos resultados e as modificacións necesarias (se as houbera), quedarán reflectidas nas actas da reunión de Departamento e na memoria final de curso nunha táboa como a seguinte:

Lenda:

- 1 – pouco/nunca
- 2 – poucas veces
- 3 – case sempre

- 4 – moito/sempre
-

10. Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.

Nesta materia de Relixión Católica non é precisa, en xeral, ningunha avaliación ao inicio de curso posto que o alumnado que elixe voluntariamente a materia acada ao rematar o curso escolar os estándares de aprendizaxe no seu grao mínimo e posúe as competencias precisas para o curso que se inicia.

Aínda así pode ser necesario, nalgún caso de alumnado que procede doutros centros ou da Primaria, diagnosticar a situación de partida para detectar os casos nos que haxa que aplicar medidas de atención á diversidade.

Nese caso realizarase unha proba específica a principio de curso, preferentemente na primeira semana de outubro. A proba terá un carácter informativo e non terá validez para a avaliación e cualificación de final de curso.

11. Medidas de atención á diversidade.

No ensino da Relixión temos o convencemento de que cada persoa é única e irreplicable polo que a atención á diversidade está sempre presente. Habitualmente ocorre que algúns alumnos teñen necesidades educativas especiais asociadas a algún tipo de discapacidade física ou mental, outros necesitan axudas técnicas e outros están máis adiantados nas súas calidades requirindo ensinanzas alternativas para satisfacer as súas posibilidades en toda plenitude.

En todo caso seguiranse as directrices que marque o Plan de Atención á Diversidade do Centro.

Evidentemente traballaremos parellos co diagnóstico psicolóxico e pedagóxico en estreita relación co Departamento de Orientación do Centro e en sintonía cos profesores compañeiros de Pedagogía Terapéutica.

O alumnado de calquera das problemáticas deberá amosar un mínimo interese por acadar os estándares de aprendizaxe e poñer o esforzo do que sexa capaz así como unha actitude correcta fronte á materia, ao profesorado e aos compañeiros.

Máis concretamente, por experiencia de cursos anteriores, pódenseos presentar os seguintes casos:

Alumnado inmigrante con descoñecemento do idioma.

Alumnado co Síndrome de Asperger.

Alumnado con TDH.

Alumnado con síndromes do espectro autista.

Alumnado con dificultades de comprensión.

Alumnado con problemas de psicomotricidade.

Alumnado con dificultades de visión espacial.

Alumnado fortemente desmotivado ou fortemente motivado.

Alumnado con problemáticas emocionales

Neses casos aplicaremos, entre outras, as seguintes medidas:

Facer sentar ao alumno no lugar máis axeitado da aula dacordo ás súas necesidades psicomotrices, auditivas, visuais ou de calquera outro tipo.

Adaptar os criterios de corrección.

Tutorizalo con algún outro alumno cuxas calidades sociais e destrezas o permitan.

Valorar e agradecer publicamente os seus acertos e minimizar os erros.

Atraer e manter a súa atención e motivación con frecuentes chamadas de atención.

Darlle máis tempo para realizar as tarefas.

Empregar Internet sempre que o alumno poida usar a rede para facer traducións, realizar actividades motivadoras e correctoras e propiciar o traballo en grupo .

Insistir na colaboración coa Titoría, co Departamento de Orientación e coa familia nos casos máis reincidentes e incontrolables.

13. Concreción dos elementos transversais que se traballarán no curso que corresponda.

Os elementos transversais son os descritos no artigo 4 do Decreto 86/2015. O centro decidirá en cada nivel que elemento

transversal vai ser traballado de forma coordinada, como se fora un proxecto multidisciplinar, dende diferentes materias.

Evidentemente o elemento transversal a traballar é algo que se decide antes do inicio de curso a nivel de centro, e debe ser aprobado en claustro. Unha vez aprobado en claustro, son os diferentes profesores e profesoras de cada nivel os que teñen que planificar esa actividade coordinados pola persoa que designe a xefatura de estudos.

A biblioteca escolar, como elemento central da vida do centro, ten que ser aproveitada e vinculada coas actividades que se desenvolven en cada nivel para traballar o elemento transversal acordado polo claustro.

Nas datas de elaboración desta Programación non se ten aprobado en claustro ningún elemento transversal a traballar coordinadamente dende as distintas materias.

14. Actividades complementarias e extra.escolares programadas para cada curso.

Actividade para 4º de Eso, a desenrolar no 2º ou tercer trimestre en función da dispoñibilidade de entradas.

Visita cultural a Santiago de Compostela: Visita guiada á Catedral, de ser posible Tellado e Pórtico da Gloria, Visita ao museo de Historia Natural

Así mesmo estamos no proxecto **Biocultura e sustentabilidade** e participamos nas diversas actividades programadas para os distintos cursos.

15. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.

Para a recollida de información e análise de datos propoñemos o modelo de rúbrica seguinte.

AVALIACIÓN: 1ª / 2ª / ORDINARIA XUÑO											
RESULTADOS	Curso anterior			Curso actual			Observacións sobre o alumnado suspenso	1	2	3	4
	Nº alu	% A	% S	Nº alu	% A	% S	Escoita con atención as explicacións e orientacións				
							Amosa dificultades de comprensión				
	Comentario:						Amosa dificultades de psicomotricidade fina				
							Trae o material				
							Realiza os exercicios na clase				
							É autor/a dos traballos que presenta				
							Pregunta cando non entende				
							Fala a destempo e molesta aos compañeiros/as				
							1: Nunca; 2: Poucas veces; 3: Con frecuencia; 4: Sempre				
ANÁLISE DA PROGRAMACIÓN	Elemento						Cúmprese		Motivo polo que non se cumpríu		
							SI	NON			
	Contidos										
	Metodoloxía										
	Recursos e materiais										
	Instrumentos de avaliación										
Criterios de cualificación											
MODIFICACIÓNS	Elemento						Replanteamento				
	Contidos										
	Metodoloxía										

	Recursos e materiais	
	Instrumentos de avaliación	
	Criterios de cualificación	

16. Outros apartados a cumprimentar de cara aos plans e proxectos de centro:

16.1. Accións de contribución ao proxecto Biocultura e sustentabilidade

A biocultura posibilita un xeito sustentable de organizar o conxunto das relacións dos seres humanos entre sí coa natureza. Trataremos de xeito transversal, o tema Cristianismo e ecoloxía en 1º, 2º e 3º ESO e Relixión e ecoloxía en 4º de E e 1º de Bacharelato.

Mediante diversas actividades contribuiremos a que o alumnado comprenda a importanciadas correntes e tradicións culturais respectuosas coa terra e tome conciencia dos límites do noso modelo decivilización e a necesidade de compromiso no coidado da terra.

16.2. Accións de contribución ao plan de convivencia.

Na contribución ó Plan de convivencia esta materia de Relixión Católica ten moito que aportar desde os valores que promove que contribúen ao desenvolvemento do pensamento diverxente e así, ofrecendo múltiples solucións a un único problema, axuda ao alumnado a que, fronte a opinións e producións alleas, vaia desenvolvendo, pouco a pouco, actitudes de empatía, respecto, comprensión e solidariedade.

En todo momento este departamento de Relixión seguirá as pautas do Plan de Convivencia do Centro así como as indicacións do Departamento de Orientación.

Independentemente diso traballará constantemente aspectos propios da educación para a Paz, o respecto e coidado da Natureza e a solidariedade. escoitar con calma e tolerancia as preguntas e opinións dos compañeiros/as axudará a tomar conciencia de que actitudes disruptivas e insolidarias prexudican a todos. Traballar en grupo aportando pareceres, compartindo medios materiais e inmateriais amosará unha visión do que implica ser sociedade democrática e como comportamentos individuais repercuten positiva ou negativamente no traballo colectivo.

Na aula de Relixión debemos medrar máis que en ningunha outra materia nun clima de convivencia real afastado de egoísmos e actitudes insolidarias. A interiorización de normas da Relixión contribúe a que o centro sexa espello dos mellores valores do seu alumnado.

As accións:

~ Asistencia puntual e diaria ás clases.

- ~ Asistencia ó Centro cos materiais necesarios para as clases.
- ~ Respecto para as persoas que teñen crenzas distintas.
- ~ Diálogo cos que pensan de xeito diverso.
- ~ Colaboración para a realización das tarefas propostas polo profesorado.
- ~ Colaboración para a modificación da conduta do alumno ou alumna e seguimento nos cambios que se produzan.
- ~ Rexeitamento pacífico de todo tipo de violencia.
- ~ escoitar para entender.
- ~ Compartir cos demais.
- ~ Respecto ós compañeiros e a todo o persoal do Centro.
- ~ Non permisión de actitudes racistas nin sexistas.
- ~ Moderación consumista e coidado da hixiene persoal.

16.3. Accións de contribución ao proxecto lector.

A materia de Relixión participará activamente no Plan Lector do propio Centro así como nas actividades propostas polo equipo da Biblioteca.

Adicarase, en cada grupo, o tempo que fora preciso na lectura e traballo de textos para que os nosos alumnos acaden gusto pola lectura facendo dela unha rutina diaria na que atopen entretenemento intelectual e formativo.

Como accións máis destacadas teremos en conta:

- Lectura en voz alta dos alumnos dunha parte determinada da unidade didáctica que corresponda explicar.
- Exercicios e prácticas de comprensión lectora da Biblia e dos seus xéneros literarios con textos axeitados que motiven aos alumnos a ler con agrado, lectura de biografías de personaxes fundamentais do cristianismo e da humanidade, lectura sobre unha selección de temas de actualidade, preguntas sobre o lido, extracción da idea principal, realización de exposicións escritas do texto traballado, resumos, esquemas, utilización de enciclopedias, dicionarios, periódicos. Todo iso axeitadamente á idade e capacidades dos alumnos.
- Lecturas e exposicións de ideas e opinións persoais así como interpretación de murais e traballos realizados polos alumnos e que contribúen ao desenvolvemento da expresión escrita e oral.
- Os exemplares da Biblia e demais libros que se usen serán do Departamento de Relixión ou da Biblioteca do Centro polo que non é necesario que os alumnos os merquen.

Dado que neste curso 2022-2023 xa está implementado o libro dixital en 1º e 3º ESO esperamos ter maior acceso ás aulas de informática para 2º e 4º de ESO..

Desde as clases de Relixión contribuímos ao logro dos obxectivos do plan TIC do Centro mediante a realización de diversas accións cos nosos alumnos tales como:

- Uso de aula Virtual para informar aos alumnos da realización dalgunha tarefa e para recepción dalgúns dos seus exercicios, actividades e traballos.
- Presentación de traballos nas aplicacións máis actuais na medida en que as posibilidades técnicas e a formación dos propios alumnos o permitan. Como mínimo farán uso dun procesador de textos.
- Creación de canles de comunicación con outros alumnos de Relixión doutros centros .
- Presentación dos contidos de xeito atractivo e novedoso- Uso da Aula virtual do centro.
- Visitas a sitios web oficiais da Igrexa (Santa Sé, Arquidiocese, Conferencia Episcopal), a páxinas de contido bíblico ou relacionadas co voluntariado e o labor social da Igrexa.
- En relación cun dos obxectivos da programación, coñecer a través da Rede a achega da Igrexa á nosa cultura e patrimonio artístico para o que Internet móstrase como un instrumento valioso nun campo que por excelencia é o da imaxe.
- Consultas e visitas a portais cristiáns tanto polo seu contido conceptual como pola posibilidade de coñecer foros de opinión, blogs e outros campos de comunicación e expresión relixiosos.